

SA(N)JAM KNJIGE U ISTRI, PULA, 30. STUDENOGA-9. PROSINCA

Bijelo i Crno more u Puli

Ovogodišnja manifestacija predstavila je više od 70 programa i gotovo 200 autora, uz brojne stručne skupove i popratne programe

Pulski se sajam knjige ove godine održao osamnaesti put te tako postao punoljetna manifestacija. Vođeni upravo tom činjenicom organizatori Sajma odlučili su prvi put prirediti otvaranje Sajma u večernjem terminu od 18 sati, za razliku od dosadašnjih sajмова, kada se ono tradicionalno održalo u podne. U pulskom kafiću P14 održana je i prigodna zabava u povodu punoljetnosti nazvana P14 za S18.

■ Kroz prizmu Italije i Turske

Temu ovogodišnje manifestacije najavila je ravnateljica Sajma Magdalena Vodopija. Tema *Mediterran* prikazana je ponajprije kroz prizmu dviju zemalja, Italije i Turske, te je velik dio gostiju Sajma bio upravo iz ove dvije zemlje. Ovogodišnja manifestacija predstavila je više od 70 programa i gotovo 200 autora. Tema *Mediterran* predstavljena je unutar nekoliko programa, od kojih je glavni naslovljen *Bijelo i crno more*, a ostali su redom: *Druga obala / L'altra*

nata te napomenula da je knjiga turski klasik, a da je u nas gotovo nepoznata. Marta Andrić naglasila je da knjiga nije prevedena ni na engleski te da je to još jedan veliki korak u tursko-hrvatskim književnim odnosima. Profesorica Andrić upoznala je publiku Sajma s biografijom turskoga pisca, stavljajući naglasak na njegova najpoznatija djela kao što su *Pet gradova*, *Spokoj te Institut za ugadanje satova*. Pet gradova govori o životu u gradovima u kojima je Tanpinar boravio kao gimnazijski profesor: Ankari, Erzurumu, Konji, Bursi i Istanbulu. Ekrem Čaušević definirao je knjigu kao esejistički putopis s odličnim referencijama na povijest Turske. Čaušević je pohvalio odličan prijevod i marljivost studenata turkologije i profesorice Andrić te napomenuo da mu je veoma drago što se turska književnost sve više prevodi, a pogotovo mu je drago zbog prijevoda Tanpinara, koji je zapravo bio uzor i učitelj u nas mnogo poznatijeg Orhana Pamuka, koji je također nekoliko godina bio gost pulskog Sajma. Na okruglom stolu *Sloboda izbora* sudjelovale su autorice iz Turske, Italije i Austrije te se raspravljalo o slobodama žena u tim zemljama te općenito o slobodi izražavanja. Turska novinarka i spisateljica Ece Temelkuran opisala je trenutno veoma teško stanje u Turskoj te je naglasila činjenicu da je zbog izražavanja svog mišljenja i političkog djelovanja u zatvoru više od sto novinara i sedamsto studenata. Talijanska spisateljica

nović naglasio, tako nešto moglo je pasti na pamet samo Orliću te mu je, nastavlajući u duhovitom tonu, zaželio da do kraja života na čakavski prevede cijelu Bibliju. U Gradskoj knjižnici Pula istoga je dana otvorena izložba *Od izvornika do prijevoda* koja, po riječima Nataše Medved, želi ispraviti nevidljivost prevoditelja te je izložbom koja je prvi put otvorena prije šest godina prikazan cijeli prevoditeljski proces. Program *L'altra Costa / Druga obala* predstavio je autore iz Istre bliske Italije. U zajednici Talijana Circolo održan je okrugli stol s temom *Stvaranje knjige: od rukopisa do prijevoda* s naglaskom na otvaranje Europskog instituta za prevođenje u Puli. Došlo se do zaključka da je prijevod također vrsta umjetnosti te da je upravo prevodilac glavni posrednik između autora i čitatelja.

Sutradan je Matko Sršen predstavio dva svoja djela: *Komediju od Pometa* te *Komedije na dubrovačku*. Naglasak prezentacije bio je na prvom djelu, koje je posljedica Sršenova četrdesetogodišnjeg proučavanja Držića i njegova rekonstrukcija izgubljenog prvog dijela *Dunda Maroja*, komedije *Pomet*, koja se sastojala od ta dva dijela. Sršen je uz pomoć glumca Zijada Gračića zabavio pulsku publiku interpretacijom nekoliko scena iz tih komedija.

U već tradicionalnom *Doručku s autorom* ove se godine predstavio niz autora. Pročelnik turkologije Ekrem Čaušević govorio je o razvoju svoje strasti za orijentalistiku te o nastanku odsjeka 1993. Čaušević tvrdi da turkolog ne smije biti i turkofil, no dakako ni turkofob, jer, pogotovo ako se bavi prevođenjem, u proces ne smiju biti umiješane emocije. Također u Kavani Mozart predstavljen je dio *Bertijeva programa: ljubav na drugi pogled* s nazivom *Rainer Maria Rilke i Mediteran*. Zvonko Maković govorio je o važnosti Mediterana, točnije Italije, u životu i stvaralaštvu velikog austrijskog pjesnika.

U subotu je u Crvenom salonu Jasen Boko predstavio svoj „kontroverzni putopis o lutanjima grčkog junaka Jadranom imena“ *Tragovima Odiseje* te nam je putem razgovora i prezentacije predstavio svoje putovanje kojim je pokušao rekonstruirati put grčkoga junaka Odiseje, onako kako je on zapisan u Homerovu epu, s time da je jedan punkt putovanja bio i Jadran, za koji Boko tvrdi da je izgubljeni dio Odisejeva putovanja

U galerijskom prostoru Svetih srdaca 9. prosinca u podne održano je svečano proglašenje ovogodišnjih dobitnika nagrada *Kiklop* u njegovih trinaest kategorija, u režiji Mauricija Ferlina, koji je i dugogodišnji umjetnički urednik Sajma. Dobitnik nagrade za prozno djelo godine jest Zoran Ferić za *Kalendar Maja* (Profil knjiga), za prijevod godine Sanja Lovrenčić – Virginia Woolf, *Kuća duhova i druge priče* (Mala zvona), a za pjesničku zbirku godine Branko Čegec – *Pun mjesec u Istanbulu: lica, slojevi* (Meandar Media), a za publicističku knjigu godine Jasen Boko (Profil knjiga). Nagrada *Kiklop* za životno djelo dodijeljena je Mirku Kovaču, koji je u nedjelju također bio gost *Doručka s autorom*.

VANJA ZAIMOVIĆ

Dobitnici Kiklopa za 2012.

costa, *Kradljivci mora*, *Bertijev program: ljubav na drugi pogled*, *Autori iz susjedstva*, stručni skupovi namijenjeni prevoditeljima, knjižničarima, urednicima te mnogi popratni programi. Svaki dan Sajma, sada već tradicionalno, započeo je *Doručkom s autorom*, koji je, kao i uvijek, vodio duhoviti Vojo Šiljak. Program Sajma oblikovao je programski odbor u sastavu: Marta Andrić, Ljiljana Avirović, Ana Bogišić, Ekrem Čaušević, Magdalena Vodopija, Miodrag Kalčić i Mauricio Ferlin.

Program nazvan *Bijelo i crno more* predstavio je pulskoj publici suvremene turske autore poput Ayfer Tunc, Ece Temelkuran, Nedima Gursela i ostalih. Tridesetoga studenog, u sklopu tog programa, u Crvenom je salonu predstavljena zbirka priča *Pet gradova* sjajnoga turskoga pisca Ahmeta Hamdija Tanpinara (1901–1962), a o knjizi su govorili predstavnici odsjeka turkologije pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu, pročelnik Ekrem Čaušević, profesorica i prevoditeljica Marta Andrić, urednica knjige Simona Goldstein te studenti turkologije koji su knjigu, zajedno s profesoricom Andrić, i prevodili. Simona Goldstein pohvalila je prijevod stude-

ljića Jole Zanetti napomenula je da Italija nema sličnih problema, no upoznala nas je sa svojim dugogodišnjim boravkom u Africi i obespravljenošću afričkih žena – stanjem koje se do suvremenosti nije promijenilo.

■ Od prava na privatnost i e-knjige do Mozarta i Pometa

Drugi dan Sajma otvorio je *Doručak s autorom* Dževadom Karahasanom. U 11 sati predstavljen je uradak Danijele Živković i Aleksandre Horvat *Između javnosti i privatnosti* koji se bavi ponajprije pravom korisnika knjižnica na privatnost i problemima njezina narušavanja te prednostima i slabostima e-knjige. Danijela Živković, koja je doktorirala na tu temu, najvažnijim problemom koji treba riješiti smatra pitanje distribuciju e-knjige.

Trećega prosinca u Kavani Mozart predstavljen je čakavski prepjev *Knjige o Jobu*, poznatog istarskog autora Drage Orlića, a prezentaciji tog prepjeva poznate biblijske pripovijesti pripomogao je istarski pjesnik Daniel Načinović. Taj uradak zapravo je prepjev s hrvatskoga jezika na hrvatski jezik, a liko je Način-